

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมระบบการ

ผลิตสับปะรดตามสัญญาข้อตกลงล่วงหน้าของเกษตรกร

เพื่อผลิตสับปะรดกระป๋อง

ผู้เขียน

นายโชคชัย ใจเฉพาะ

ปริญญา

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

อ.ดร.มานิช โพธารมณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รศ.ดร.ธเนศ ศรีวิชัยลัมพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกษตรกรผู้ปลูก สับปะรดโรงงาน ตกลงที่จะตัดสินใจเข้าสู่ระบบสัญญาการซื้อขายสับปะรดล่วงหน้ากับโรงงาน ผู้ผลิตสับปะรดกระป๋องส่งออก และเพื่อแสดงถึงข้อดีและข้อเสียของการเข้าร่วมระบบสัญญาซื้อขายสับปะรดล่วงหน้าตามทัศนคติของเกษตรกร ผู้ปลูกสับปะรดกระป๋องส่งออก โดยทำการศึกษา จากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และจังหวัดชุมพร 500 ราย โดยการ ใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและแบบจำลองโลจิท โมเดล (Logit Model) โดยเทคนิควิธีการวิเคราะห์การประมาณการ ภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimate : MLE) และการใช้เทคนิคการวิเคราะห์โดย Marginal Effects

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมระบบการผลิต สับปะรดตามสัญญาซื้อขายสับปะรดล่วงหน้าของเกษตรกรเพื่อผลิตสับปะรดกระป๋อง โดย เรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจดังนี้คือ (1)สถานะของเกษตรกรผู้ปลูก สับปะรด อยู่ในระบบสัญญาการซื้อขายสับปะรดล่วงหน้า ร้อยละ 64.87 (2) การปฏิบัติตามหลัก GAP ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ร้อยละ 53.99 (3) ความพึงพอใจของเกษตรกรในการบริหารจัดการระบบการซื้อขายบริเวณจุดรับซื้อหน้าบริษัทหรือหน้าโรงงาน ร้อยละ 51.70 (4) ความพึง

พอใจของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดต่อความรวดเร็วของระบบการซื้อขายหน้าโรงงาน ร้อยละ 43.26 (5) ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ร้อยละ 39.06 (6) ระเบียบข้อบังคับของโรงงานที่กำหนดให้เกษตรกรทำตามในการปลูกสับปะรด ร้อยละ 24.50 และ (7) ระยะทางจากแหล่งที่เกษตรกรปลูกสับปะรดกับโรงงานที่ผลิตสับปะรดกระป๋องส่งออก ร้อยละ 0.32

ผลการศึกษาข้อดีและข้อเสียของการเข้าร่วมระบบสัญญาซื้อขายสับปะรดล่วงหน้า ตามทัศนคติของเกษตรกร ผู้ปลูกสับปะรดกระป๋องส่งออก ข้อดีที่เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดจะได้รับเมื่อเข้าร่วมระบบสัญญาซื้อขายที่จะได้รับ ได้แก่ (1) การมีตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตรที่แน่นอนซึ่งคิดเป็นร้อยละ 85 (2) การลดระยะเวลาในการขายสินค้าหน้าโรงงานซึ่งคิดเป็นร้อยละ 74 (3) ได้แก้อการลดความเสี่ยงจากการผันผวนของราคา ร้อยละ 73 (4) ระบบการจัดการในไร่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น มีการบันทึกข้อมูลต่างๆ และจัดเก็บอย่างเป็นระเบียบ คิดเป็นร้อยละ 70 (5) หากเกิดข้อผิดพลาดในกระบวนการซื้อขาย สามารถต่อรองกับโรงงานได้บางกรณี ที่สามารถตกลงกับทางโรงงานได้ คิดเป็นร้อยละ 63 (6) การได้รับคำแนะนำและวิธีการปลูกสับปะรดอย่างถูกต้องตามหลัก GAP คิดเป็นร้อยละ 58 (7) สัญญาที่ทำกับบริษัทสามารถเป็นสิ่งที่ค้ำประกันการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินเพื่อการลงทุนทางการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 32 และข้อเสียของเกษตรกรที่จะได้รับเมื่อเข้าร่วมระบบสัญญาซื้อขายที่เกษตรกรจะได้รับ ได้แก่ (1) มีการใช้ต้นทุนเพิ่มขึ้นจากการปฏิบัติตามหลัก GAP (2) มีขั้นตอนและกระบวนการต่างๆ ในการปลูกสับปะรดเพิ่มขึ้น (3) ไม่มีอำนาจต่อรองในเรื่องระเบียบและข้อกำหนดต่างๆ ในสัญญารวมถึงปริมาณที่ผลิต (4) ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงที่ตกลงไว้กับบริษัทอย่างเคร่งครัดทำให้เพิ่มกระบวนการในการทำไร่สับปะรดแบบเดิม (5) เสียต้นทุนเสียโอกาสในการขายผลผลิตในราคาที่ดีกว่าในกรณีที่มีอีกโรงงานหนึ่งรับซื้อผลผลิตในราคาที่สูงกว่า

Independent Study Title	Factors Affecting the Agriculturist Choice Decision to Participate the Contract Farming in Canned Pineapple	
Author	Mr. Chokchai Jaichaphor	
Degree	Master of Economics	
Independent Study Advisory Committee	Lect. Dr. Manoj Potaporn	Advisor
	Assoc. Prof. Dr. Thanes Sriwichailamphan	Co-advisor

ABSTRACT

The objectives of this study are: 1.) To study those key factors influencing farmers who produce pineapples for industry to enter into forward contracts with canned-pineapple manufacturing and exporting factories, and 2.) To illustrate the advantages and disadvantages of the forward contract framework from the farmers' viewpoint.

Data was collected from questionnaires distributed to and through interviews held with 500 pineapple farmers in Prachuap Khiri Khan and Chumporn Provinces. The obtained data was then analyzed using the 'Maximum likelihood Estimate' (MLE) and 'Marginal Effects' methods.

From the study, it was found that those factors affecting the decision of pineapple farmers to enter into a forward contract framework can be listed in order of its importance, as rated by the farmers, as follows: (1) the status pineapple farmers have within the forward contract system (64.87%), (2) the pineapple farmers' ability to comply with GAP (53.99%), (3) pineapple farmers' satisfaction regarding trade management arrangements at the companies' or factories' buying hubs (51.70%), (4) pineapple farmers' satisfaction with the speed of the trading system at the factories (43.26%), (5) pineapple farmers' forms of land tenure (39.06%), (6) the factories'

regulations in terms of pineapple planting (24.50%), and (7) the distance between farmers' pineapple farms and the canned-pineapple exporting factories (0.32%).

In addition, from a study of the advantages and disadvantages of forward contracts from the farmers' viewpoint, it was found that the advantages the farmers gain from entering the forward contract framework consist of: (1) a reliable market for their output (85%), (2) a shorter trading time at the factories (74%), (3) less risk of price fluctuations (73%), (4) a clearer management system in the farms, with systematic data collection and storage (70%), (5) the ability to negotiate with the factories in case of trading errors (63%), (6) suggestions provided concerning pineapple planting under the GAP principles (58%), and (7) the ability to use the contract as a guarantee for taking out loans from 'investment in agricultural financial institutions' (32%). However, it was found that the disadvantages the farmers experience are: (1) increasing costs resulting from having to comply with GAP, (2) more methods and processes imposed in terms of pineapple cultivation, (3) an inability to negotiate concerning the regulations and conditions within the contract, including the level of output required, (4) that they must strictly comply with the terms of the contract, and (5) the loss of an opportunity to sell their output at a better price, when other factories offer to buy at a higher rate.